

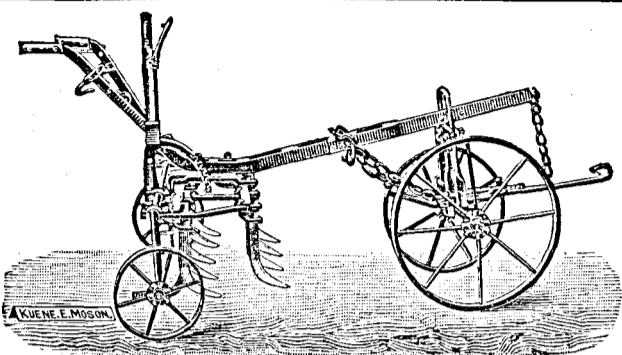
ERDÉLYI GAZDA

Tokajban

VIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVAR. 1906. MÁRCIUS 25.

12. SZAM

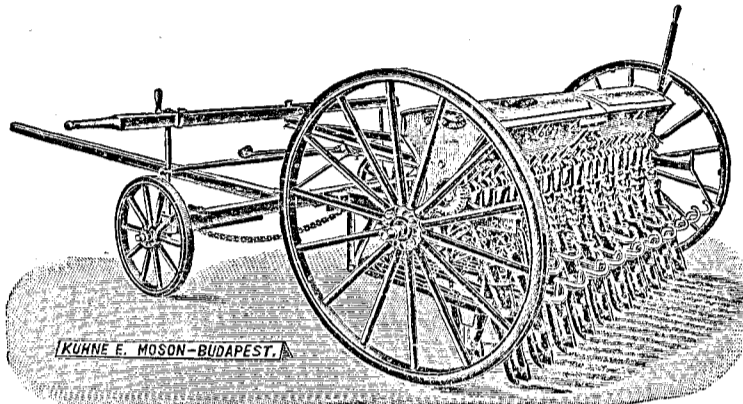
KÜHNE E. hazánk legrégebb mező-**MOSONBAN**
gazdasági gépgyárában

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy és többvasu aczélekék,
rét- és szántóföld-boronák,
hírneves szabadalmazott tolokerekes

Mélyítő és porhanyító eszközök
a tavaszi szántás helyettesítésére.

„MOSONI DRILL“ sorvető-
gépek.

Uj!

Burgonyamivelő eszközök,
Francia szőlőmivelő eszközök.

A vetőmag előkészítésére

Rosták, Konkolyozók, Centrifugák, stb.

Főraktár:

Fiókraktár: 1672

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Temesvár, Gazdaudvar.

Állandó bizományi raktár:

MARTON IGNÁCNÁL KOLOZSVAR, FERENCZ-JÓZSEF-ÚT 3.

SÖPJING ENDRE
szőlőültetvény telepe
SZÉKELYHID.

Eladásra kerül:

2 éves zöld ojtvány,

a mely idősebb ültetések hiányai pótlására is kitűnő sikerrel
használható.

Fásajtvány.

Riparia Portalison, Erdei, Bakar, Alanttermő,
Szlankamenka, Juhfark, Gohér, Mézes, Chasselas, Ezerjő, Sár-
fehér, Kadarka, Nagyburgundi.

Riparia Portalison, Chasselas 6, Muskotály 9

fajban. Argentin, Medoc noir, Génuai, Damascusi, Kossuth Lajos, De
la Palestina, Ezeréves, Malakoff, Usam, Delavare, Madlaine angevine és
royale, Kecskescsü piros, fehér és kék színben.

Amerikaiakból:

Riparia Portalis sima I. oszt. 40.000, gyökeres I. oszt.
70 000, II. oszt. 20 000 drb.

Rupestris Monticola, Vitis Solonis sima és gyökeres.

Europaiak:

Bakar, Erdei, Olasz és Rajnai, Rizling, Ezerjő, Sárfehér, Szerémi
zöld, Mézes, Trimini, Zöld Sylvania, Oportó sima és gyökeres. E fajták-
ból szálanként kiválasztott ojtóvesszőt is szállítok.

Delaware.

Ez igen keresett direkttermőből úgy sima, mint gyökeres vessző-
vel absolut tisztán szolgálhatok. Borminta fadobozban 1/4 liter bérmentve
35 kr, 1/2 liter bérmentetlenül 50 kr.

Sajáttermésű 1903 évi fehér, 1905 évi schiller, fehér és vörös
érmelléki borral 50 litertől felfelé szolgálhatok. 1/2 liter minta 50 kr.

Az idősebb ültetések hiányai pótlásának egyszerű módját s a De-
laware részletes ismertetését tartalmazó árjegyzékem ingyen és
bérmentve küldöm meg. 1510

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb**

Mezőgazdasági gépek

1458

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A.
HAUSNEINDORF-I

GŐZEKEGYÁR

magyarországi
vezérképviselősege:
Budapest,
VI., Teréz-körút 31.

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

HANNA-ÁRPA VETŐMAG
eladó
 100 kilogrammonként
15 koronáért
 Aranyos-Gyéres állomásra szállítva
 báró
Bornemissza Elemér
 gazdaságában,
 Hadrév, u. p. Gerend.
 1686

Gazdasági tanintézetet végzett
 nőtlen egyén több évi gyakorlattal
kezelői v. segédtszti
 állást keres azonnali vagy későbbi belépésre, szerény feltételek mellett. Beszél magyarul és románul.
Czim a kiadóhivatalban.
 1713

1703

Eladó
 egy kétéves fajtisza Simmenthali tenyészbika.
Gróf Haller Jenő
 Küküllővári uradalmában.
 Posta és vasút állomás helyt.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
 Budapest, Váci-körút 63.
 Által a legújabb árak mellett ajánljuk:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
 szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhőre-cséplők, tisztító-rosták, korcolozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes szél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

 1242

Törlesztő kölcsönök.
AZ
Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
 Részvénytársaságnál
 Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)
 igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra
 Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az
Igazgatóság.
 1501 Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.
 Gyors és olcsó lebonyolítás.

RÉVÉSZ EMIL
 KOLOZSVÁR.
 1717

Hirdetések felvételnek
 e lap kiadóhivatalában.

Trichéket
 mindennemű nyomtatványhoz
 szép és tiszta kivitelben
 pontosan és olcsón
Fischer's Spöt
 Budapest
 Vízárú utca 7. sz. alatt
 Vízárú utca 7. sz. alatt
 Vízárú utca 7. sz. alatt

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- Székely-akció 1905-ben. II. 137
Miféle tulajdonság legértékesebb és legnélkü-
lözhetetlenebb a tenyészállatban. *M. K.* . . . 138
A borju mész- és foszforsav szükséglete. *Ba-
Logh Sándor.* 139
Az állatok itatása. *K. N. J.* 141

Tárca:

- A szerves természet a mezőgazdaságban V. 138

Kisebbségi közlemények:

- A háziállatok mentése tűzvészben. — A nő-
vények tápanyag-felvétele fejlődésük külön-
böző korszakában. — A vadürömfü és fajtái
az állatok táplálékában. 141

- Vegyes közlemények. 142

Hirdetések.

Székely-akció 1905-ben.

II.

A székelyföldi mezőgazdaság technika-
káját jó gazdasági eszközök és gépek meg-
honosításával igyekezett a székelyföldi mi-
nisteri kirendeltség elősegíteni. 1905-ben
székelyföldi gazdaköröknek és szövetkeze-
teknek 124 eke, 60 borona, 27 vetőgép, 40
rosta, 64 konkolyozó, 120 szecs-kavágó, 11
daráló, 6 szénagyűjtő, 18 tizedes mérleg és
69 darab különféle gazdasági eszköz és gép
adatott ki oly kikötéssel, hogy azok a
gazdakör vagy a szövetkezet tagjai által
közös használatossá, hogy e használat
célszerűségét mindenkinek alkalma legyen
megismerni.

Különlegesen az egyes gazdasági ágak
érdekében kifejtett tevékenységet csak any-
nyiban óhajtjuk e helyen érinteni, hogy
1905-ben a m. kir. földmivelésügyi minisz-
ter a székelyföld egy részének, nevezetesen
Marostorda vármegye minden községé-
nek s Torda városnak szőlőtalaját agro-
geologiailag megvizsgáltatta, azzal a céllal,
hogy az újonnan telepítendő szőlő alanya
és fajtája felől minden birtokos tájékozva
legyen s szőlőtalajába a legmegfelelőbb
fajokat telepíthesse. E mellett Marostorda,
Kisküküllő és Torda-aranyos vármegyék
szőlőművelésre leginkább ráutalt községei-
ben 600.000 drb. szőlőoltvány osztott ki
20%-kal mérsékelt áron és pedig úgy kis
mint nagyobb birtokosoknak. És éppen a
nagyobb birtokosoknak adott kedvezmény
volt a szőlőfelújítás megindítására döntő
befolyással, mert példájuk után felbuzdulva
most már az újításoktól tartozkodó kisebb
földmivesek is vállvetett igyekezettel siet-
nek elpusztult szőlőterületeiket visszaál-
litani.

A székely földmives falusi lakosság
társadalmi szervezését olyan alakban ka-
rolta fel a székely akció, hogy 1905-ben

124 székely községben gazdaköröket alakí-
tott, amely gazdakörök a község lakóit
kötelékükben egyesítvén, alkalmul szolgál-
nak nemcsak a közös gazdasági dolgok
megbeszélésére, hanem egyúttal oly kezde-
ményezésekre, p. o. nagyobb, értékesebb
gépek közös beszerzésére, amire egyes
gazda külön-külön nem vállalkozhatik. E
gazdakörökből indul ki nem egy életrevaló
szövetkezet, e gazdakörökben tartatnak a
téli gazdasági előadások és megbeszélések
s ezek a község földmives lakossága gazda-
sági s társadalmi érdekeinek természetes
képviselői.

E gazdakörökkel kapcsolatban kell
megemlítenünk a falusi *állatbiztosító egye-
sületeket*, amelyek kölcsönösségi alapon
nyújtanak a károsultnak kártalanítást s fő-
ként Udvarhely vármegyében mutatnak fel
figyelemre méltó eredményeket.

Főbb vonásaiban eme pontok körül
forgott 1905-ben a m. kir. földmivelésügyi
miniszter székely akciója, a rendelkezésre
álló eszközökhöz képest igyekezvén felka-
rolni ezenkívül a hitelrendezés, birtokrende-
zés, munkásvédelem, munkásközvetítés, házi
ipar, gyümölcsstermelés és értékesítés, len-
termelés, méhészet stb. állami támogatás-
sal elősegíthető érdekeit. A székelyföldi
ministeri kirendeltség, a hol szükség volt,
kezdeményezőleg, ahol szükség volt, támo-
gatólag lépett fel minden olyan ügyben, a
mitől a Székelyföld mezőgazdasági helyzete-
nének jobbra fordulta volt remélhető. S ma
már talán nem alapelkülű az a feltevésünk,
hogy ilyen irányú következetes munkásság
révén ez akció jelentős tényezője leend az
erdélyi részek mezőgazdasági életének s
rövid időn belül érezhető lesz jó hatása az
itteni mezőgazdasági viszonyokon.

Azt hisszük, hogy a segélyakció terve
és iránya kevés kivánni valót hagy fenn és
a vezetés is igen jó kezekben van.

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
kaphat.

Gazdasági főzelék- és

virágmag

beszerezhető a

Magyar mezőgazdák szövet-
kezeténél Budapest
V. Alkotmány utca 31 szám.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Miféle tulajdonság legértékesebb és legnélkülözhetlenebb a tenyészállatban?

Abból a hivatalosan publikált tényből kiindulva, hogy a Németbirodalomnak porosz királyságában egymagában a hússzemle-törvény 1904-ben a vágóállat-állomány értékét elkobzások, kifogásolások révén nem kevesebb mint 17 $\frac{1}{2}$ millió márkával csökkentette, dr. Vogel a „D. L. Tierzucht“ 1906. évi 6. számában a következőket mondja:

Ez a nagy veszteség komoly megfontolásra méltó, de egyoldalulag el nem bírható pl. akként, hogy a károsodás felidézőjének kizárólag az új és szigorú hússzemle-törvényt jelöljük meg, hanem hogy észrevegyük, miszerint e veszteségek felidezésében hasznos házi állataink egészségi állapotának van tényleg a legjelentősebb része. S ez az állapot távolról se oly megnyugtató, aminőnek lenni kívánatosnak tartanók és hinni szeretnők. Jóllehet az azelőtti időkben oly nagy károkat okozott keleti marhavész és ragadós tüdőgyulladás úgyszólván ki van irtva s a fertőző száj- és körömfájás is majdnem teljesen le van söpörve már Németország területéről. egyéb fertőző betegségek elharapódzásban és pusztításuk erősségében nyertek. Elég erre az általános rettegést gümőkórság mellett a járványos elvetélést, a fertőző hüvely-hurutot, borjak hasmenését és a sertések pestisét és vészszét említeni.

Igaz ugyan, hogy pl. a járványos száj- és körömfájás óriási károsodások felidezésében nagyobb szerepet játszhatik, de tagadhatatlan, hogy az imént említett betegségek kártevése is igen jelentékeny s azoknak is nagy szerepük van a tenyésztők fáradozásainak megnyirbálásában, jövedelmük kérdésessé te-

vésében, elkedvetlenítésében s abban is, hogy hazájuk népességét hússal kielégítően elláthadják vagy nem.

Hát erős küzdelem foly ugyan e betegségek ellen; sikerek is felmutathatók s még szebb sikerek bizonyára joggal várhatók; ám azt tagadni még sem lehet, hogy hol ez, hol az a ragadós betegség tartja magát, terjeszkedik s okoz mindinkább érzékenyebbé váló károkat. Honnan van ez? Szívesen okozzák ebben a modern forgalmi és kereskedelmi viszonyokat s nem is ok nélkül, mert tagadhatatlan, hogy a viszonyok kedveznek a különféle ragadós betegségek széthurcolódásának. Azonban ez egymagában távolról sem elég a járványok nagymérvű elterjedésének magyarázására, az ok ebben mélyebben, magában a tenyésztésben is rejlik s nem kevesebb joggal okozhatók ebben azon nagy vívmányok, haladások, melyek a téteményképesség alapján való tenyésztésben elértettek s egy két évtized óta követgetnek.

Ez a „tenyésztés a téteményképesség (hasznosítási fok) alapján“ ássa alá igen sok tenyészállat egészségét, különösen ha az egyoldaluan, mérték- és cél nélkül űzetik s alá-ássa már a méhben építkező és a növendék individuumnál. Ez az, ami az egyes állat-egyednek s egész állattörzsnek elrabolja ellentálló képességét s martalékul dobja különféle betegítő okok uralmának.

Látjuk, mennyi mindenféle eszközt, fogást igénybevesznek pl. csak arra, hogy mondjuk a szarvasmarháának tejelőképességét, gyorsfejlődését, bizodalmasságát a legszélsőbbig is, fokozzák! Túltenyésztett, elfinomított, az elgyengülés minden jeleit mutató him állatokat legjobb tejelőket csináló bikák képen tüntetnek fel és használnak. Megkivánják, hogy a nem is egészen 2 éves tenyészbika már 1000

kg.-mot nyomjon s mellé „finom“ fejű és szarvu legyen Takarmánysilány vidékek „nagy testű“ törzsek után kapkodnak. Teheneket, melyek letagadhatlanul magukon viselik minden jelét annak, hogy ellenállásra képtelen szervezetűek, sok tenyésztő magas tejhozamu individuumokképpen vesz és nagyértékű tenyészállatoknak tart. A sertés is pl. nem lehet az ilyen „modern“ gondolkozásuak előtt eléggé korán érő és késve érő. És így tovább.

Nem rablógazdaság ez is, mely még keservebben bosszulja meg magát, mint a növénytermelésben, vagy más gazdasági üzemben? Hiszen ez a tenyészállat legfontosabb, legnélkülözhetlenebb tulajdonsága t. i. *egészsége* elleni merénylet!

Ne menjünk hát túl botorul mindebben azon határokon, amelyek a természet által megjelölve vannak, igyekezzünk inkább első sorban egészséges, erőteljes, ellenálló szervezetű tenyészállomány teremtésére és fentartására s ne adjunk sokat arra, hogy mások talán maradiaknak fognak emiatt titulálni. Mert nincs, nem lehet már messze az idő, a mikor azok a tenyészetek fognak hirben, állatárban emelkedni és keresettekké lenni, amelyek egészséges, erőteljes, természetes úton ellenállóvá nevelt tenyésztermékeket képesek kínálni. Nagy, biztos és tartós hasznosítás minden formában csak ilyen tenyészállatoktól várható; túlhajtott, egyoldalú kihasználás, tekintet nélkül az állat egészségére, tartós és kívánatos eredményekkel nem járhat; az ily tenyészetekben szökken a szaporaság, gyengül az ivadék, a hasznosító képesség megfogyatkozik s ajtó-ablak feltárol mindenféle betegségek előtt, melyek a tenyészetet aztán másképp is csak hátra vetik, sőt tönkre teszik. Erre példát majdnem mindenki

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

A szerves természet a mezőgazdaságban.

V.

A tenyésztett állatok egyenetlen elterjedését különösen az a jelenség mutatja, hogy a legfontosabb állatokat sem találjuk egy területen egyesítve, hanem minden nagyobb terület csak azoknak bizonyos mennyiségét foglalja magában. Ha a fontosabb állatok számát 24-re tesszük és a földet szélességi zónákra osztjuk, akkor azt fogjuk látni, hogy a 20—24° északi szélesség alatt fekvő zóna 21 tenyésztett állat féleséget tud felmutatni, mert innen csak a láma, a rénszarvas és a sarki kutya hiányzik. A 10—20 és a 40—60 északi szélességi fokok alatt már csak 19 a fontosabb állatok száma. Az egyenlítőtől délre leszál a féleségek száma zónánként 18, 17 és 12-re. A 60. északi szélességi fokon túl csak 10 a tenyésztett állat-féleségek száma. A földrészek közül első helyen áll Ázsia 22, Európa 17, Észak-Amerika 16, Dél-Amerika 14, Afrika és Közép-Amerika 13 és Ausztrália 11 fontosabb állat-féleséggel.

8. Az a haszon, amit a tenyésztett állatok nekünk nyújtanak, mennyiségre és sokféleségre nézve roppant nagyságú, mert úgy a halálukra, mint az életükre terjed ki. Utóbbi egyeseknél évtizedekre szól és mint egy kamatot hozó tőke működik.*)

Életük tartama és értéke által különböznek a termelt növényektől, melyek rendszeren csak egy évesek és évről-évre ugyanazt a munkát megkövetelik; anélkül nem szaporodnak, hanem elpusztulnak. Evvel szemben az állatok szaporodása csak ellenőrzést követel. Itt a főköltés az ápolásban és takarmányozásban nyilvánul, előbbi leginkább az állat fejlődési időszakában, utóbbi azonban az állat egész életén át; magától értetődik, hogy mindkettő nagyon különböző mérvben nyilvánulhat. Ha az összehasonlítást tovább követjük, akkor a haszonállatokhoz a fák és több éves vetemények állnak legközelebb, mert ezeknél is hosszabb időre terjed a szaporodás, illető-

*) Innen ered a pénz latin elnevezése is, mert pecunia a pecus (marha) szótól származik, sőt a magyarban is használták régen a „marha“ kifejezést, a mikor valamely nagyobb tőke-mennyiséget akartak kifejezni.

leg a fejlődés, mely idő alatt szintén alapos ápolást tételeznek fel.

A leölt állatok által nyújtott haszon az állati test minden részéből állhat. Első sorban találjuk a húst, ezt követi a bőr, a szőr, a szarvak, a csontok, a paták, a tollu, a belek stb., első, mint emberi táplálék, utóbbiak, mint ipari nyers anyagok jönnek tekintetbe. sokkal változatosabb az élőállat által nyújtott haszon. Egyes állatok őrsgolálatot teljesítenek, vagy szagló érzékük és üldözési ösztönük által tesznek szolgáltatást, ilyen a kutya és a macska. Elsőhelyen azonban azok állnak, melyek tejet szolgáltatnak, mint a szarvasmarha, a kecske, a juh, a ló és a rénszarvas, vagy melyek tojást termelnek, mint a tyúk, a kacska és a lud, vagy mézet szolgáltatnak, mint a méh, vagy pedig a amelyek a főtakarójukat leszedetik anélkül, hogy az által valami kárt szenvednének, mint a juh, a kecske, a teve, a lúd és a kacska. Az istállóban tartott állatok trágyát szolgáltatnak, mely nélkül a fejlődésnek indult mezőgazdaság egy lépést sem tehetne. Óriási nagy az erőkifejtés, amit a különböző állatok, mint a szarvasmarha, a bivaly, a ló, a teve, stb.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt fő birtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

tud, ily példákat felhozni tehát főleg s jobb újra is hangsúlyozni, hogy: a tenyészállatnak legértékesebb s legnélkülözhetlenebb tulajdonsága az *egészség*.

M. K.

A borju mész- és foszforsav szükséglete.*)

Irta: Balogh Sándor.

A borju rendes fejlődésének biztosítására nem elégséges a szervezetbe csak elegendő szerves tápanyagokat juttatnunk, hanem gondoskodnunk kell az ásványi tápanyagok kellő pótlásáról is. Ugyanis a borju csontozatának kifejlődéséhez nagymennyiségű foszforsavra és mészre van szüksége, amennyiben a csontokban a mész túlnyomólag foszfát, kis mértékben karbonát alakban van jelen, de a többi szervek növekedésénél is több-kevesebb mész és foszfor mindig felhasználatik. A teljesen kifejlődött állatok mész- és foszfor szükségletüket a szokásos takarmányokból is többnyire képesek fedezni, mivel az állati szervezet képes némi veszteség mellett ezen anyagokat ugyanazon életfunkciókra többször felhasználni; a lerakódás pedig igen csekély, így a közepes minőségű réti széna meszből 94,7%, a foszforsavból 79,5% az ürülékbe kerül, tehát főleg csak a vemhes állatoknál vagyunk ráutalva a foszforsav és mész külön pótlására főleg oly esetekben, midőn azok aszályos időben termelt, vizenyős helyről való, vagy sok kevésbé természeteszerű takarmánnyal tápláltak.

Ugyanis aszályos években a növények aránylag kevés meszet és foszforsavat képesek gyökereikkel felvenni s így ezen anyagokban szegények maradnak. Tözege, lápos vidékeken, általában vizenyős helyeken termelt takarmányok igen kevés meszet és

*) Mutatvány szerzőnek „A borju természetes és mesterséges táplálása, valamint felnevelése az egyéves korig, tekintettel a gümőkór elleni védekezésre” című, sajtó alatt álló munkájából, mely április elsején jelenik meg. Megrendeléseket utánvételes szállításra elfogad szerző: Kassa, Gazdasági tanintézet.

Egyes állatok csak egyoldalul használatosak ki, ellenben másoknak a használhatósága több oldalú. Első vonatkozik pl. a sertésre, a selyemhernyóra és a strucra utóbbi elsősorban a szarvasmarhára, mely majdnem használati célnak felel meg. Különbö a használat az egyes népek szokásai és felfogása által van mindig befolyásolva. Hogy csak más példát ne vegyünk, mint a lovat, melynek húsa és teje a kulturnépek által megvetésben részesül, ellenben másrészt meg szívesen fogyasztatik, sőt bizonyos tekintetben mint gyógyszer (kumis, kefir) is szerepel. Az ember hű kísérője a kutya is, némely népeknél húsállat számba megy. Ellenben egyes nomád törzsek, a kulturnépek főledelet, a marhahúst csak végső szükségben fogyasztják.

Egészen másképpen állnak a viszonyok, ha egy haszonállatban bizonyos speciális tehetőséget fejlesztünk, mint ahogy az mai nap szokásban is van. Ha egy tehenet igavonásra használunk, az nem fog annyi tejet adni, mint az, mely csak eszik, iszik és pihen.

(Folytatjuk.)

foszforsavat tartalmaznak; az ilyen szénáknál néha a foszforsavtartalom 1,29‰-re, a mész-tartalom 2–3‰-re, szalmáknál 0,41, illetve 1,61‰-re leszáll, holott a légszáraz, rendes összetételű réti széna 4,3‰ foszforsavat és 9,5‰ meszet tartalmaz. Ily összetételű takarmányok takarmányozása mellett a felnőtt, vemhes állatok mész és foszforsav szükséglete nem elégíthető ki, mert az ébrény csontjainak kifejlésztésére ezen anyagokból igen sok szükséges és amennyiben takarmányukból a szükségletet nem fedezhetik, saját csontjukból használják fel a meszet és foszforsavat, ennek folytán a csontok sorvadnak, könnyebbek, puhábbak, törékenyebbek lesznek s beáll az u. n. csontporhanyóság, vagy csontlikacsosság (osteoporozis). De ilyen takarmányon tartott félének borjai is nem ritkán hiányos csontfejlődéssel jönnek a világra.

A nem vizenyős területen termelt takarmányok között is vannak olyanok, melyek igen kevés mész- és foszforsavtartalommal bírnak; így mészben szegények a gabonafélék szalmája, polyvája, a gabonamagvak s ezek hulladékai, a malátacsira, minden gyök- és gumós növény, a melasse és a savó; foszforsavszegények a szalma- és a polyvafélék, a répaszelet, burgonya-törköly, némely moslék és a melasse; mindezen takarmányok etetésénél tehát a vemhes, de főleg növendék állatok mész- és foszforsav szükségletének fedezéséről külön kell gondoskodnunk.

A tejben foglalt ásványi anyagok mennyisége 0,5–1,5‰ között ingadozik, melynek circa felét foszforsavas mész képezi, tehát ezen állattáplálási szempontból annyira fontos anyagok a tejben meglehetősen mennyiségben fordulnak elő, azonfelül a tejben előforduló meszből 97,0%-ot, a foszforsavból 72,5% százalékot, sőt utóbbiból többet is képes a borju szervezetébe lerakni, úgy, hogy a lerakott összes ásványa anyagoknak 85%-át mész és foszforsav képezi, addig egyéb növényi eredetű takarmányok foszforsav- és mész-tartalmának csakis fele, sőt 1/3-da rakódik le, míg a többi az ürülékben elhagyja a szervezetet; ezzel okolható meg részben azon kíváncsi, hogy a választás utáni korban 2–3-szor annyi foszforsavas meszet tanácsos a borjunak adni, mint amennyi lerakódásra kerülhet.

Azon körülményből, hogy a meszből 3% az ürülékbe kerül, nem vonható le azon következtetés, mintha a tejben a mész feleslegben volna, mert utóvégre mész akkor is található az ürülékben, ha a borju igen kevés, vagy semmi meszet sem kap, de az esetben szervezetéből fogja azt kiválasztani. A kulturfajták teje rendszeren mészben szegény s méztartalma nem fedezi a borju szükségletét, ami nemcsak az erre irányuló vizsgálódásokból, de azon tényből is kitűnik, hogy a szopós borjak a vakolatot és krétát mindig előszeretettel fogyasztják, azért iszapolt kréta adagolása legtöbb esetben ajánlatos.

A foszforsavból a fentebbi adatok szerint 27,5% kerül az ürülékbe, tehát jóval több, mint a meszből, ami azt mutatja, hogy a tejjel táplált borju meglehetősen foszforsavfelesleg fölött rendelkezik s így a foszforsav adagolása csak ritkán indokolt; másrészt azonban tudnunk kell, hogy a szopós borjak csontozatában a mész és a foszforsav közötti arány (51–53): (39–40), ennél fogva kevés mész felvétel mellett a foszforsav sem használható fel csontképzésre, ha ellenben bőven adagoljuk a meszet, az ürülékben kikerült felesleg kevesbedni fog. Azon esetben, ha kevés mész van a takarmányban, de foszfor-

sav nem hiányzik, a meszet iszapolt krétával is pótolhatjuk, mely sokkal olcsóbb a prácipitált foszforsavas mesznél. Kifejlett állatoknál külön a foszforsav pótlására csontképzés szempontjából csak a legritkább esetben, szopósoknál is csak néha van szükség.

A szopós borjunál azonban a mész és foszforsav lerakódást lényegesen befolyásolja a tej előkészítési módja is. Tudjuk ugyanis, hogy a gümőkór elleni védekezésnek leghatásosabb eszköze a borjunak adandó tej sterilizálása, pasztörizálása, mely okból annak elterjedése igen kívánatos. Másrészt azonban az ily fokú felmelegítés kedvezőtlen befolyással van a tej összetételére, amennyiben a tejben oldható állapotban lévő meszsók, ezáltal oldhatatlan állapotba mennek át, ily módon a mész szükséglet fedezésére alkalmatlanokká válnak és ezen veszteség arányában több meszet kell a szopós borjunak nyújtani. Továbbá élettani vizsgálatok kiderítették, hogy a szervezet nem képes a foszfort bármely vegyületéből elvonni és magában raktározni, hanem erre a célra legalkalmasabb a foszforok eszterszerű vegyülete, az úgynevezett *lecithin*, mely a tejben is előfordul, különösen jó hatással van a csont képződésére, valamint a fiatal állatok egész fejlődésére, amennyiben mint a piros vérsejtek, agyvelő és idegeknek fontos és a többi szerveknek is alkotórésze lényeges fiziológiai szerepet tölt be.

Bordes és Backowski francia kemikusok kimutatták, hogy a sterilizált tej *lecithin*-jének 1/6-od részé, a lefőlözött tejjel 1/3-da olyan foszforsavas vegyületé alakul át, melyet az állati szervezet nem értékesíthet. Ezek alapján sterilizált tejjel táplálás esetén a borjunak foszforsavas meszet adagolni okvetlenül szükséges, különben beállhat a rachitis, angolkór, vagy csontlágulás, melynél a borju csontozata nem keményedik meg, hajlékony, puha állományú, fejletlen marad s a borju teljesen hasznavehetetlenné válik.

A foszforsavas mesz adagolása nemcsak a fentebb említett okokból és körülmények között kívánatos, de Goizin és Andouard francia tudósok kísérletekkel kimutatták, hogy a foszforsavas mész fiatal borjunál a fehérje lerakódást és a húskepződést is jelentékenyen fokozza. Kísérleteiknél a felvett foszforsavnak mintegy 85%-a emésztetett meg, s húskepző hatását úgy magyarázzák, hogy a foszforsavat nem választja ki az állat azonnal, hanem egy ideig a szervezetben marad és itt valószínűleg elősegíti a húskepzést. Egy hónapos borju képes volt 1000 kg. élősúlyra egészen 650 gr-ot felvenni, mely után a fehérjelerakódás 11–14%-al növekedett. Még nagyobb hatása a csontliszt húskepző hatása 4 hónapos borjunál, itt a fehérje lerakódás kezdetben 30%-al emelkedett, azután lassankint alább szállott, de csak annyira, hogy a csontliszttel táplált borjak gyarapodása akkor is 20%-al volt nagyobb.

A közölt eredmények arra is engednek következtetni, hogy a csontliszt foszforsava a többi tápanyagok emészthetőségét is elősegíti. Végül figyelembe kívánják némelyek venni azon körülményt is, hogy az elhasznált, le nem rakódott foszforsav minden veszteség nélkül az ürülékbe kerül, s az istállótrágya foszforsav tartalmát lényegesen emeli. Bretagne vidékén a csontliszt ilyen célokból való használatával a természetes eredményeket érezhetően sikerült fokozni, habár a hatás csak igen lassan válik észlelhetővé; azért újabb az azt tartják, hogy magas takarmánycsontliszt árak mellett célszerűbb trágyázási célokra szuperfoszfátot, vagy Thomassalakat használni.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Látjuk tehát, hogy a szopós korban minden esetben célszerű a borjunak bizonyos mennyiségű foszforsavas meszet nyújtani, a választás utáni kortól az egyéves korig pedig annál is inkább kívánatos a foszforsavas mész adagolás, mert — mint láttuk — a növényi eredetű takarmányok meszének és foszforsavának jóval kevesebb része rakódik le a szervezetben, tehát jelentékenyen növekedik az aránylagos szükséglet, továbbá a foszforsav hűsképző hatása is mind intenzívebbé válik. Ugy a szopós, mint a későbbi korban, megvan a lehetőség azon okok beállítására is, melyek a mész és foszforsav emésztését ennélfogva a normális csontképződést gátolják. Így a helytelen táplásból eredő emésztési zavarok, meghülés, savanyu takarmányok etetése, rendellenes savképződés a gyomorban, huzamosabb ideig igen lágy ivóvíz élvezete, hathatósan elősegítik az angolkór kifejlődését. Általában a nagyobb testű és gyorsabban fejlődő állatfajták borjainál mindig fokozottabb figyelmet fordítsunk arra, hogy a borjak elegendő mészhez és foszforsavhoz jussanak, mert ezeknél éppen a nagyobb szükségletből kifolyólag, a mész- és foszforsavhiány s az ezzel járó angolkór annál hamarabb beállhat.

Megismervén a mész és foszforsav állat-életlani jelentőségét, áttérhetünk azon anyagokra a tárgyalására, melyek a mész és foszforsav pótlására alkalmasaknak bizonyultak. A gyakorlati életben e célra használt anyagokat takarmány foszforsavas mész, takarmánycsontliszt, präcipitált mészfoszfat és präcipitált foszforsavas mésznek nevezik. Takarmányozási célokra alkalmasaknak csak a feltárt präcipitált csontlisztet, vagy foszforsavas meszet tekinthetjük, mely túlnyomórészt dikalciumfoszfátból áll, ellenben a csontliszt más alakjai, minők a nyers, párolt, enyvtelenített, őrölt, ásványi csontliszt, a csonthamu. A foszforsavat főleg trikálciumfoszfát alakjában tartalmazzák, mely nehezen emészthető, azért csakis trágyázási célokra használható.

A präcipitált csontlisztet úgy készítik, hogy a kellőképpen megtisztított és őrölt csontokat sósavval kezelik és a kioldott foszforsavat mészzel leválasztják s a csapadékot, melynek nagyobb része két, kisebb része háromalju foszforsavas mészből áll, kimossák és megszáritják. Az így készült takarmánycsontliszt fehér, vagy fehéres-sárga színű, szagtalan pornemű anyag, melynek foszforsavtartalma 25—43% között ingadozik, átlag 37—38 százalékot tesz ki. A feloldásra szolgáló nyers sósavból, a kezelés folyamán kevés arzén és chlór is kerül a takarmánymészbe. Az arzén csak nyomokban kimutatható mennyiségben nem káros, ellenben megmérhető mennyisége hosszú időn át takarmányozva, kronikus mérgezéseket idézhet elő, azért a vételnél mindig ki kell kötni, hogy a takarmánycsontliszt az arzént csak nyomokban tartalmazhatja.

A chlór a rosszul kimosott csontlisztben mint chlorkalcium szokott előfordulni és csak jelentéktelen mennyiségben nem ártalmas. Ujabbán 4—5% fluorkalciumot is lehet a forgalomba jutó takarmánycsontlisztben találni, ezen mennyiség pedig feltétlen halált okozónak bizonyult. Forgalomba kerülnek továbbá oly takarmány-csontliszt is, melynek készítésénél a leválasztásra sósav helyett kénsavat használnak, az ilyen csontliszt néha sok kénsavat tartalmaz, mely az emésztésre káros hatású s nagyobb mennyisége megbetegedést, sőt elhullást is okozhat. Hasonlóképpen rossz hatással van az egészségre az

enyvtelenített csontokból készített oly takarmánycsontliszt, mely közé — hogy színe tetszősebb legyen — krétaport kevernek, ez rendszeren nehezen emészthető, amellet az egészségre káros anyagokat tartalmaz.

A megfelelő módon előállított takarmánycsontliszt tehát túlnyomólag dikalciumfoszfát és trikálciumfoszfátból áll. Ezek közül a dikalciumfoszfát az emésztőszervekben könnyebben oldódik, felszívódik és amennyiben az össztakarmány mész- és foszforsavtartalma nem kielégítő, a szervezet felépítésére használtatik, ellenben a trikálciumfoszfát e célra jóval kevésbé alkalmaz. A két- és háromalju foszforsavas mész leválasztására az ammoniákos citromsav oldatot használják, mivel abban a kétalju foszforsavas mész feloldódik, a háromalju ellenben nem, azért a vásárlásnál a kereskedőtől mindig szavatosságot kérjünk a takarmánycsontliszt citrátoldhatóságát, vagyis a citromsavban oldható foszforsav mennyiségét illetően. E tekintetben igen nagy különbségeket találunk az egyes csontlisztetek közt, mert míg a präcipitált foszforsavmész összfoszforsavának 70% a, addig az enyvtelenített csontlisztének csak 1.62% a citrátoldható. Az 1% os sósavban oldhatóságot egyáltalán nem lehet a takarmánycsontliszt érték-mérőjének tekintenünk, mert nem tételvezhetjük fel, hogy a sósavban oldható foszforsavat az állatok gyomorsava hasonló mértékben föloldja.

A különféle mész-präparátumok assimilációjának megállapítására újabbán A. Köhler végzett beható kísérleteket bárányokkal, melyeknek eredménye azt mutatja, hogy a dikalciumfoszfátból 55%, a kicsapott trikálciumfoszfátból 37%, az enyvtelenített csontlisztből 13%, a csonthamuból 14% rakódik le. Mint ezen adatok mutatják, hogy a növedékalatok a megemésztett foszforsavnak jelentékeny részét képesek szervezetük fejlesztésére fordítani, a tökéletes kihasználás azonban csak elegendő mész jelenlétében történhetik meg, azért ha az össztakarmány sok mészben, szegény takarmány féleséget tartalmaz, a takarmány-csontliszt mellett a foszforsav jobb kihasználása céljából, még iszapolt krétát is tanácsos a borjúnak adni oly mennyiségben, hogy ez utóbbi 25—30%-át tegye ki az adagolt takarmánymész mennyiségének és ezen kréta a takarmánymészről teljesen külön, más etetési időben adagolandó.

A foszforsavmész emészthetőségét a táplálásnál felhasznált takarmányfélék minősége és összetétele egyébként is befolyásolja, erre nézve azonban ma még használható adataink nincsenek. Az ásványi tápanyagok assimilációjára különben Kellner szerint, az állat fejlődési idejének tartama alatt többnyire egyenlő mérvű, a fejlődés befejezése felé kissé megnövekedik és végül egészen alászáll, amiből ama következtetés vonható le, hogy a foszforsavas meszet elvonni a borjú fejlődésének tartama alatt csak kivételes esetekben igen természetszerű tartásviszonyok mellett ajánlatos.

Az előzőekben leírtak alapján a takarmánycsontliszt szükséglet megállapítása nehézségekbe nem ütközik. Tudjuk ugyanis, hogy a tej mésztartalmának 97%-a, a foszforsavtartalma 75.5%-a megemésztve a szervezetben lerakódik, mivel pedig a borjú naponta 10 liter tejjel cirka 17—18 gr. meszet és 20—23.90 gr. foszforsavat vesz fel és a napi össztakarmányból a borjú fejlődésének majdnem egész tartama alatt 21 gr. meszet és 19 gr. foszforsavat rak le, a szopós borjú

foszforsavszükséglete fedezetet talál, ellenben mészben hiány fog mutatkozni, melynek pótlása legolcsóbban naponta és fejenként adagolt 15 gr. iszapolt krétával eszközölhető, ha azonban figyelembe vesszük a takarmánycsontliszt foszforsavtartalma a hűsképzésre gyakorolt befolyását, továbbá hogy a sterilizálás folytán a tej annyira fontos foszfortartalmu licitinjének mennyisége jelentékenyen apad és hogy az esetleg fel nem használt foszforsav minden veszteség nélkül a trágyába kerül s mint trágya jól kihasználható, a mészszükséglet fedezésére is ajánlatosabb a takarmánycsontlisztet használni.

Az adagolandó mennyiségnek közelebbi meghatározása szopós borjúnál úgy történik, hogy kiszámítjuk a nyújtott összes takarmány mész és foszforsav tartalmát és egybevetjük azt a 21 gr. mész- és 19 gr. foszforsavszükséglettel, az esetleg mutatkozó hiány fedezésére szükséges takarmánycsontliszt mennyiségének megállapításához, ismernünk kell annak %-os citrátoldható foszforsav tartalmát és annyi grammot fogunk adni, amelyben a hiányzó mennyiség éppen bentfoglaltatik. A dikalciumfoszfátban 30% kalcium és 70% foszforsav-maradék foglalattatik, ennélfogva, a számításnál mindig a mész mennyiségét vegyük főleg irányadóul, mert a foszfor többnyire fölös mennyiségben van jelen. Ezen számítás alapján a forgalomba kerülő normális citrátoldható (38—40%) takarmánycsontlisztből egy szopós borjú naponta rendszeren 10 és 15 gramm közötti mennyiség adagolása válik szükségessé.

A számítások eszközzéséhez szükséges vegyelemzési adatok a — remélhetőleg — minden gazda könytárában meglevő Cserhátiféle „Növénytermelés“ első kötetének 573—577. lapján megtalálhatók.

A választás után nyújtott takarmányok mész illetve foszforsav tartalmának csak jele, illetve egyharmada képes szervezetben lerakódni, azért ezen időszakban, a naponként lerakódásra kerülő 21 gr. mész és 19 gr. foszforsav szükségletnek háromszorosát kell az össztakarmányban nyújtani. Ha tehát a napi összes takarmány mész- és foszforsav tartalmát, az említett helyen közölt adatok segítségével kiszámítottuk és összegeztük, egybevetjük a lerakódásra kerülő szükséglet háromszorosával és az esetleg mutatkozó hiányt, a már leírtak figyelembevételével, foszforsavas mésszel pótoljuk. A megejtett számítások a legtöbb esetben arra vezetnek, hogy egy választott borjúnál naponta és fejenként 30—45 gr. takarmánycsontlisztet etethetünk. A takarmányozásra kerülő mennyiséget legcélszerűbb naponta egy alkalommal száraz állapotban a borjak abrakjához keverten adagolni.

A fentebbi számításoknál azonban mindig csak a citrátoldható foszforsav mennyisége szolgál alapul. Egyéb jelenlevő foszforsavas vegyületek az előzőekben közölt, Köhler által végzett kísérletek alapján kimutatott csekélyebb hatás alapján bírálandók el és belőlük megfelelő arányban nagyobb mennyiség használandó, legcélszerűbb azonban minden más csontliszt féleség vásárlásától tartózkodnunk, csupán oly präcipitált csontlisztet, vagyis foszforsav meszet vásároljunk, melynek citrátoldható foszforsav mennyisége, összfoszforsavtartalma garantáltatik, 0.15% chlórnál többet nem tartalmaz, az arzén, chlorkalcium és fluornatrium pedig csak legfeljebb nyomokban mutatható ki benne.

A kereskedésbe kerülő präcipitált foszforsavas mész rendszeren 25—43% összfoszfor-

Lóheremagot vásárol a legmagasabb napi árban

HALDEK

magnagykereskedése és heremagkiviteli üzlete, József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója
BUDAPESTEN, VII. KERÜLET, KÁROLY-KÖRÚT.

savat tartalmaz. a citromsavban oldható foszforsav mennyisége pedig 17—42% között ingadozik. Jelenleg 38—40% citrátoldható foszforsavat tartalmazó takarmánymész q-a 26—30 koronáért szerezhető be. Különben megfelelő minőségét feltételezve, mindig azon takarmánymész vásároljuk meg, melyben egy kg. citrátoldható foszforsav a legkevesebbe kerül.

Az állatok itatása.

Az állatok testében végbemenő anyagcserénél fontos szerepe van a víznek. Már a táplálék felvételénél megkönnyíti az össze-
ragást és a lenyelést. Az emésztésnél azért szükséges, mert a táplálék csakis oldott állapotban képes hatni, másrészt a lenyelt eledelnek elég hignak kell lennie, hogy a gyomor és bélrendszer szöveteibe behatolhasson. A tápanyagok tova szállítása s véredényekbe és a nyákmirigyekbe, továbbá a kiválasztott anyagok eltávolítása a légzés és vizelet útján szintén a víz közreműködésével történik. Szerepel a víz még mint hőszabályozó is, amennyiben folytonos kigőzölgése által leköt egy bizonyos mennyiségű hőt és ezáltal védi a testet túlságos fölhevüléstől vagy lehűléstől.

Ezen sok funkció mellett, melyeket a víz az állati szervezetben teljesít, igen természetes, hogy hiányos vízfelvétel zavarokat idéz elő. Csekély vízfelvétel késlelteti az emésztést és a gyomorban a tápanyagok felvételét és akadályozza a nitrogéntartalmú részeknek az anyagcsere útján való kiválasztását. Tartós folyadékhiány sűríti a vért és emell a test hőfokát. Ezen, a lázhoz hasonló állapot következménye, hogy az állati test fehérszínű és zsirtartalma felemésződik; és ez addig tart, míg a test a normális vízmennyiségét ismét megkapja. Növendék-állatoknál a víz elvonásával, vagy rendetlen itatásnál, zavarok állnak elő a fejlődésben. Ha a vízfelvétel csekély, az állat kevesebb szilárd anyagot vesz fel táplálék gyanánt és ha egyszer-másszor ismét több vizet kap, elkezd hányni vagy pedig hasmenést kap.

Attól nem kell tartanunk, hogy az állat túlsok vizet vesz magához, különösen akkor nem, ha teljesen tetszése szerinti időben ihatik. Kivétel csak az az eset, mikor az állat sok sót kap vagy pedig dús víztartalmú táplálékot.

A tapasztalat és kísérletek beigazolták, hogy a táplálék 1 kg. száraz anyagához, a sertés átlag 7—8, a tehén 4—6, az ökör 4—5, a ló 2—3, a juh pedig 2—3 kg. vizet vesz magához. Természetesen számba kell itt venni az állat tartózkodási helyének hőmérsékletét is; ha ez magas, nagyobb a vízszükséglet, ha ellenben alacsonyabb, — kisebb. Túlsok víz felvétele pettyesíti és puffasztja a szöveteket, ami szintén káros.

Az ivóvíz legyen mindig tiszta és 9—15°C. foknyi. Ennél hidegebb víz vagy táplálék, hátráltatja az anyagcserét és meghűlést is okozhat. Hogy a víz hőfokának mily befolyása van az anyagcserére, következőkből is kitűnik. Ha egy szarvasmarhának napi 50 kg. vízszükségletét egyszer 5° C. máskor 15° C. vízzel látjuk el, akkor — ahhoz, hogy az állat hőmérséklete állandóan 39° C. (normális) legyen — az első esetben 1700, a második esetben 1200

hőegység (Caloria)* szükséges, mely hő előállítására az első esetben 452, az utóbbi esetben 319 g. nitrogénmentes anyag elége szükséges.**) Más szóval az első esetben 14·8% utóbbiban 10·4% erély vész el az állatnak nyújtott tápanyagból. Jól táplált tejelő vagy hizott állatoknál a testben annyi hő van, hogy a víz felmelegedése az állati testben végbe megy nagyobb tápanyag-mennyiségek elvonása nélkül. Különösen akkor áll ez, ha az állat itatása nincs időhöz kötve, hanem ihatik az állat amikor jól esik.

Másképp áll a dolog az oly állatoknál, melyek csak a szükséges fentartási táplálékot kapják; ezeknél a hideg ivóvíz tetemes mennyiségű tápanyag elégeését vonja maga után.

A jó ivóvíz mindig szag- és színtelen legyen; ne legyenek benne ammoniák vagy salétromsavas sók, továbbá ne tartalmazzon sok salétromot, konyhasót, vagy más szerves anyagot. Ha a kútak nem állanak trágyadomb vagy trágyalé-gödör közelében, a teteje pedig állandóan be van fődve, úgy a víz általában tiszta. Legérzékenyebb tisztátlan víz iránt a ló és a juh.

A szarvasmarhát legjobb akkor itatni, ha már magához vette a száraz tápanyagot. Lovakat előnyösebb etetés előtt itatni; de ha fel vannak hevülve, vagy sokáig szomjaztak, óvatosnak kell lenni és addig nem szabad megitatni, míg valamennyire le nem hűltek, legjobb ha előbb kis adag szénát adunk nekik. Tejelő állatoknál, juhoknál, sertéseknél és igás állatoknál legjobb, ha a víz mindig rendelkezésünkre áll. Legyen azonban gondunk arra, hogy ez a víz is mindig tiszta és élvezhető legyen.

K. N. J.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ Házi állatok mentése tüzvészben. Talán volt elég alkalmunk megfigyelni, hogy tüzvész alkalmával az istállóból kiterelt házi állatok ismét visszafutottak oda. Ennek megvan a természetes magyarázata. A tűz fénye az állatot vakítja és mindegyik ösztönszerűleg védelmet és menedéket keres egy előtte ismeretes helyen az istállóban. Azt is megfigyeltük talán, hogy a gyengén vagy egyáltalán oda nem kötözött állatok széttépik a köteléket s összebujnak egy csomóba, ilyenkor aztán nincs az a hatalom, ami őket széjjelterelhetné. Különösen tapasztaljuk ezt juhoknál és lovaknál. Itt is az ösztön dolgozik a tüzfény, a füst az állatot megfélemlíti, azok összebujnak és a veszély ellen védő állást vesznek. Legtöbbször pedig elbujik az állat az istálló legsötétebb zugában és nem lehet kimozdítani a helyéből. A mentésnél a következőkre kell figyelemmel lennünk: 1. Csakis egyenként oldjuk el az állat kötelékét. 2. Az eloldott állatnak kössük be a szemét és egyenként vezessük ki, különösen a lovakat. Csak végszükség esetén oldjuk fel őket mind, az egyik állatot pedig vezessük, ha kell erőszakkal is ki, a többi azután könnyen utána megy. Ha az istállón több ajtó van, akkor legcélszerűbb a tüzzel ellenkező oldalán levő ajton keresztül kivezetni az állatokat. Legnehe-

*) Hőegység (Cal.) azon hőmennyiség, mely szükséges ahhoz, hogy 1 kg. körülbelül 17° C. víz hőmérsékletét 1° C-al emeljük.

**) 1 g. nitrogénmentes anyag elégeése = 3·75 hőegységet ad

zebb a sertések kimentése, azokat meg kell kötni és kivinni. Tüzvész esetében leggyakrabban a méhkasokról feledkezünk meg és azok a hőségtől és füsttől tönkremennek. Azért a repülő réseket be kell dugni és a méhkas biztos helyre elszállítani, ha pedig már veszélyen kívül vannak, ki kell ismét nyitni a réseket, hogy levegőt kapjanak.

Kerülni kell a mentésnél minden fölösleges zajt, kiabálást. Higgadtan, nyugodtan kell dolgozni. Legajánlatosabb, ha az állatok mentését azok gondozója viszi véghez 2—3 személylyel, mert az állatok jobban ismerik gondozójuk hangját, jobban engedelmkednek neki.

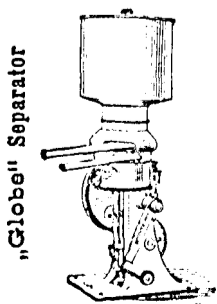
+ A növények tápanyag-felvétele fejlődésük különböző korszakában. Azon anyagok, melyek a növénybe lerakódnak és a növény alkatelemét képezik, a fejlődés különböző időszakában, nem egyöntetű módon képződnek. Ebből természetszerűleg következik, hogy a növény tápanyag felvétele is különböző a különböző fejlődési korszakokban. Ezen ténynek nem csak tudományos jelentősége, hanem gyakorlati értéke is van, még pedig a trágyázás mennyisége és annak ideje tekintetében. Annak megállapítására, hogy a különböző növények mikor és mennyire veszik magukhoz a legtöbb tápanyagot, érdekes kísérleteket tett Németországban Römer és Wimmer. Erről röviden beezámolunk.

A tápanyag felvétele a különböző növényeknél nem egy és ugyanazon fejlődési stádiumba ment végbe. Míg az árpa, buza, borsó, mustár a tápanyag maximumát a virágzaskor és a termés kifejlődésének kezdetén veszi magához, addig a burgonyánál ezt csak a fejlődés utolsó korszakában lehetett észlelni. A buza stb. által felvett anyagok azonban nem maradtak meg azon mértékben a növényekben, mint a hogy azt fölvevtek. A foszphorsav kivételével azok kisebb-nagyobb része — mikor a növény már éréshez lött — ismét visszavándorolt a földbe. Ezen visszavándorlás nyílatátszik függ a növénynek rendelkezésére álló tápanyagok mennyiségétől. Egyik vagy másik tápanyag elvonása következtében ezen anyagvisszavándorlás ism. nagyobb mértékben történik, mint jelen kísérletnél, a mikor megvonták a káliumot.

A burgonyánál azonban az anyagvisszavándorlás nem állt be. Ezen táplálás következtében a termés súlya minden növénynél nagyobbodott, ugyancsak a keményítő tartalom is növekedett, — a mustár kivételével, — melynél ez zsiradék által van helyettesítve.

Fenti kísérletek nem a szabad földben történtek, hanem edényekben. Minthogy azonban az edényben való kísérletezés nagyban és egészben azonos a szabad földön való kísérletezéssel, úgy igen helyesen lehet ezt a szabad tenyésztésre is alkalmazni. Legközelebbi kísérletük a mész és magnézium sajátosságainak megvizsgálása fog kiterjedni.

+ A vadürömfű és fajtái az állatok táplálékában. A vadürömfű az Artemisia családkhoz tartozik. Ezen növényeknek bő tápláló erejük mellett egy etherikus olajat is tartalmaznak. A vadürömfűben (Artemisia absinthium) az absinthiin van, mely melegvérű állatokra mint mérge hat, azáltal, hogy légzési nehézséget okoz közvetlenül a tüdő megtámasztása folytán, nagyobb mennyiségben pedig bódulást. Az Artemisia abrotanum egy alkaloidot tartalmaz az abrotint, mely békákkal való kísérletezésnél szív-méregnek bizonyult.

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

kézirő- és turbina-hajtásra, ugyancsak mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár Fuchs és Schlichter, BUDAPEST, VI., Jász-utca 7.

Különlegesség: „Svéd Globe Separator“

1660

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Az *Artemisia maritima* és *galica* szintén tartalmazznak mérget, a *santonint*. Ha az *Artemisia* csak szörványosan fordul elő a fű között, nem okoz bajt sőt kis mértékben a vadürömfű elő is segíti az emésztést, amennyiben a gyomorban a savak kiválását fokozza, fokozza az étvágyat és emeli a nyálkiválást. Nagy mértékben az összes *artemisia* fajok általmasok sőt végzetesek is lehetnek. (*Deutsche Landw. Presse.*)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Országos borászati kongresszus.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete előkészületeket tett arra, hogy ez év folyamán országos borászati kongresszust hívjon egybe. Az utolsó borászati országos kongresszus 1902-ben volt Pozsonyban. Az új kongresszust Nagyváradra tervezik az ottani kiállítás alkalmával szeptember hó folyamán. Tárgyai lesznek: a bortörvény revíziója, a borügynöki intézmény szervezése, a borfogyasztás emelése, a kézi jelzálog, az ingóhitel kérdése, az országos pinceszövetkezeti ügye, az agrár kölcsönügy reformja.

— **Bikavásár Csik-zeredán.** A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület, mint megyei mezőgazdasági bizottság 1906. év április hó 4-én Csikszeredában rendezi XVIII. évi bikavásárját. Mivel a ker. kir. állattenyésztési felügyelő a községek részére a tenyészbikákat a fejhajtáshoz és szükséglethez képest lehetőleg ezen vásáron fogja beszerezni, élénk fejhajtás várható.

— **A gyógynövények termesztéséről** egy igen hasznos füzetet irt *Páter Béla* gazdasági tanintézeti r. tanár az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatában. Jövő számunkban fogjuk bővebben méltatni, ezúttal csak említést teszünk róla, hogy a gyógyfűtermelő s kísérletező gazdáink máris tudomást szerezhesenek róla. — Megrendelhető az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztáránál egy koronáért Kolozsvárt (Erdélyi Bank).

— **Baromfiállítás Budapesten.** A Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-út 25.) a Bukarestben folyó évi június hó 1-én kezdődő és négy óra terjedő általános kiállításán, egy állandó csoportos baromfiállításal fog résztvenni. A cél, hogy a román közönséggel a magyar baromfi-tenyésztést megismertessék és a magyar tenyészbaromfinak Romániában új piacot teremtsenek. Az egyesület sárga és fehér orpingtonok, plimut és langshan tyúkok, emdeni ludak, pekingi kacskák és bronzpulykák bemutatását tervezi egy him és négy tojóból álló törzsekben. Anyagi kiadás a kiállításokat nem terheli, mert ez állatok elküldésével való rizikótól eltekintve az összes kiadásokat az egyesület fedezi. Az egyes törzsek addig maradnak a kiállításán, míg el nem adatnak, vagy míg azok pótlása szükségessé nem válik. Részletes felvilágosítás az egyesület titkári hivatalánál szerezhető.

— **A luxulóvásár.** Az OMGE. védősége alatt tartandó első tavaszi luxulóvásár bejelentési határideje március 11-én lejárt. A bejelentett lovakról kiadott katalógus 437 darab, az ország legkiválóbb tenyésztőitől és kereskedőitől származó ló leírását tartalmazza. — Ezek közt van: négyes fogat 11, hintós kettős 72, hintós egyes 2, jukker kettős 88, jukker egyes 12, hátszó 46, hátszó és hámos 9. Előreláthatólag a vásár forgalma nagy lesz, mert a rendezőség gondoskodott a külföld érdeklődésének felkeltéséről. A honnan máris számos

vevő jelentette a vásáron való részvételét. A vásárt március hó 25-én nyitják meg és öt napig fog tartani.

— **Tavaszi kertészeti kiállítás.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület május hó 5—15-ig Budapesten tartandó kertészeti kiállításának bejelentési határideje április hó 15-én jár le. Kiállításra elfogadják mindenféle konyhakerti és disznóvénnyt, gyümölcsöt, gyümölcsfákat, virágkötészeti munkákat. A kiállítók jutalmazására számos tiszteletdíj, érme és oklevelek szolgálnak. Bejelentéseket az Országos Magyar Kertészeti Egyesülethez (fV., Koronaherceg utca 16.) kell intézni.

— **Kiegyezés Szerbiával.** A magyar-osztrák és szerb delegátusok múlt pénteki ülésén a kereskedelmi ügyek rendezését illetőleg Szerbiával megállapodás jött létre, amely hétfőn életbe lépett. A megállapodás a kölcsönös legnagyobb kedvezményes eljárást tartalmazza; a március 1-ig a szerb határhoz érkezett magyar és osztrák áruk a régi szerződéses tételek szerint kezeltek; a szerbiai baromfi és hus szabadon be és átvihető; a szerb *marhabehozatal* fertőzetlen vidékről esetről-esetre előzetes bejelentés mellett fog engedélyeztetni.

— **Tenyészbika-aukción.** Március. 22-én tartották meg a Tattersallban a Magyar mezőgazdák szövetkezete által importált berni simenthali fajta tenyészbikákra az aukciót a gazdaközönség élénk részvétele mellett Körülbelül 5500 koronát tesz ki az aukción elért többlet, amely az egyes bikák vételára arányában visszatérítetik azon tagoknak, a kik az aukción résztvettek.

— **A Pesti Hírlap** még március hó végén megkezdte *Lux Terka* kedvelt írónők *Amire születünk* című regényének közlését úgy hogy a jövő évnegyedben párhuzamosan hoz a lap egy eredeti és egy fordított regényt. A *Pesti Hírlap* tartalmassága ezzel is fokozódik, pedig tudvalevő, hogy különben is ez a leggazdagabb tartalmu napilap. Ugyancsak a jövő évnegyedben *Tóth Béla*, *Gárdonyi Géza*, *Eötvös Károly*, *Szomaházy István*, *Lux Terka*, *Szaboné*, *Nozál Janka*, *Heltai Jenő*, *Kazár Emil* s a lap jeles írói gárdája rendszeresen elbeszéléseket, tárcákat és karcokat fog írni, hetenként és havonként többször is. A *Pesti Hírlap politikai iránya változatlan, radikális ellenzéki és minden irányban független.* A Pesti Hírlap előfizetési kedvezményes áron rendelkezhetik meg a *Divatszalon* című kitűnő divatlapot. Megrendelések, mutatószámok iránti kérelmek, előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz intézendők: Budapest, V., Váci-körút 78. A Pesti Hírlap ára április hóra 2 korona 40 fillér; április—május hóra 4 kor. 80 fillér; április—júniusi negyedévre 7 korona; a Divat-Szalonnal együtt negyedévre 9 korona.

— **Sztrájkok.** A szocializmus terjedésével erős talaj kínálkozik a sztrájkra, hogy a munkások kivívják emberi voltukat. A sztrájkanyag ilyenkor élénken vidámak és csak úgy folyik az *Első Alföldi Cognacgyár r. t. barack-pálinkája.* 1709.

— **Nevelői állást keres jogszigorló,** Kolozsvárott vagy a vidéken. Beszél több idegen nyelvet és az oktatás terén jó gyakorlata van. Címe a kiadóhivatalban megtudható. (x.)

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt (gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Hoz intézet alapítókéje 40 millió korona. —

ZÁLOGLEVELEKŐLCSÖNŐKET

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzügyviszonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre 9.20% 40 évi törlesztésre 5.35%
20 évi törlesztésre 7.60% 42% évi törlesztésre 5.25%
25 évi törlesztésre 6.70% 45 évi törlesztésre 5.10%
30 évi törlesztésre 6.10% 50 évi törlesztésre 4.90%
35 évi törlesztésre 5.65% 65 évi törlesztésre 4.60%

Kölcsönök 4%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítolás mellett.

A fennebbi részletekben egy a kamatok és kezelési, mint a főteltörlesztési hányad is befoglalatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férfai adnak véleményét.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzőkeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszeheni földhitelintézet“

részéről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg. Ebbeli működésben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgáljak.

Bármilyen felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok. Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és telter viszonyai végelesen rendeztetnek. Egidőjüleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzügyesítők csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztes és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költségessé válik.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolítatnak.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában u. p. t. és vasut: **Koncza**, elsőrendű, erős csontu, legelön nevelt

magyar bikák,

polandkina tenyészkanok, pekingi gácsérok darabja 8 korona, fekete Orpington kakasok darabja 20 kor. szállíthatók. Pekingi kacsa-tojások 8 kor, emdeni libatojások és fekete Orpingtontojások 20 koronáért tucatonként előjegyezhetők. Vetőmagvak I-ső minőségben kaphatók.

1675. 1.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II, Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

Most

a legjobb alkalom, amikor igazán szép I-ső osztályu szőlő-
OJTVÁNY- és VESSZŐ olcsó pénzen kapható!

Bakator, Erdei, Ezerjő, Furmint, Leányka, Mézesfő, Mustos-
fő, Ol és Rajn., Rizling, Szlankamenka, Veltelin, Alic.,
Bousche, Petit bousche, Cichant, Burgundi, Carbenet, Kadarka, Merlot,
Chasi. Bl roug. Musc. Alexandr., Passatuti, Ottonel stb. stb. Ezre 160—
180 kor. száza 18—20 kor.

Kiváló csemegék: Ezre 180—250 kor., száza 20—50 kor.
Legfinomabb és legújabb ujdonság a „CSABA GYÖNGYE“ érik már
juliust elején, gyökerez ojtvány száza 70 kor. 10 drb. 10 kor.
Európai sima ugyanebből ezre 600 kor., száza 65 kor., 10 drb. 10
kor., drbja 2 korona.

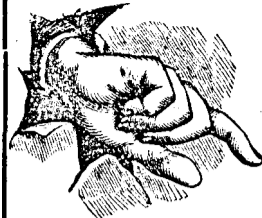
„EZER ÉVES“ gyökerez ojtvány száza 35 kor., 10 drb., 5 kor.
Európai sima ezre 60 kor., száza 10 kor. 10 drb. 2 kor.
Gyökerez 2 éves Ripar. port. I. oszt. 35 kor., II. oszt. 30 korona.

Sima 1 „ „ Solonisz I. „ 30 „ II. „ 25 korona.
Sima 1 „ „ I. „ 18 „ II. „ 4 korona.

EUROPÁI sima vesszők: 860 legfinomabb és legújabb fajokban legolcsob-
ban: Árjegyzék, mely mindezek leírását, metszését, érési idejét, stb. tar-
talmazza, 68 a legszebb eredeti nagyságu fénynyomattal 75 fillér beküldése
ellenében bérmentve. Megrendeléseket 1/3 előleggel kér

WILLINGER MÁRTON szőlészete, Zomba, (Tolnamegye.)

Excelsior zöld ojtó gummi 98 % biztos megeredéssel 1 kgr. 35
kor 1/2 kgr. 18 kor., 1/4 kgr. 10 kor. HORDÓK: Több ezer Hl. még most
is bor van benne, transport és ászok, mind igen jó karban s alig használt
Hl.-je 4 1/2—7 koronáig. 1688

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különle-
gességek (óvszerek)
csak F. Bergerand
fils leghíresebb párisi
gyárostól legelőnyö-
sebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes ár-
jegyzék ingyen és
bérmentve 1691

Ré pamag

oberndorfi, 100 kg. 48 korona
székely tengeri legkorábbi,
bőtermő prairie királyné tengeri,
tenyészállatok, tojások
Gróf Teleki Árvéd

drassói uradalmában,
u. p. KONCZA.

1875. II.

Magyar Czirokipar Részvénytársaság

Budapest, V., Váci-körút 32.

Sürgőnyezim: Bankszámla TELEFON
COLONIALE. a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnál. 85—60.

A legelőnyösebb feltételek mellett szerződik olasz
seprő-czirok termeltetésére egy vagy több évre,
melyre kamatmentes előleget is nyújt s mindennemű a
termelésre vonatkozó utasítással készségesen szolgál.

Eredeti florenczi friss termésű vetőmagot a
legmagasabb csiraképességgel, beszerzési áron bocsájt
termelőknél rendelkezésére.

Termelési utmutató könyvünket ingyen és bérment-
ve küldjük. 1697

Ujabb gyártási ágazatok felölelése és régiek felhagyása
miatt a következő rendkívül olcsó árak mellett szállítok

EKÉKET

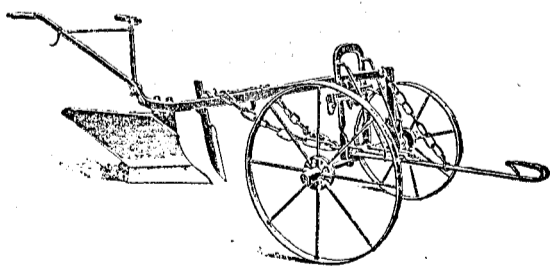
1 vasu ekék R. 10. M. k. 20, 3 vasu ekék III. számú K. 60.
1 „ „ R. 14. M. k. 35, 3 „ „ II. számú K. 50.
1 „ „ D. 14. M. k. 35, 3 „ „ I. számú K. 45.

1449 Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár VI., Váci-körút 59.

Gyár: Pozsony. — BUDAPEST. — Gyár: Pozsony.

Minden tapasztalt gazda tudja, hogy a
jelenkor legjobb talajmivelő eszköze az

**eredeti
„BÄCHER“-féle
aczéleke**

Könnyű járása 1705
jó munkája

tartóssága

révén minden más gyártmányt felülmul.

Ekéim kizárólag törhetetlen aczélféjekkel készülnek.

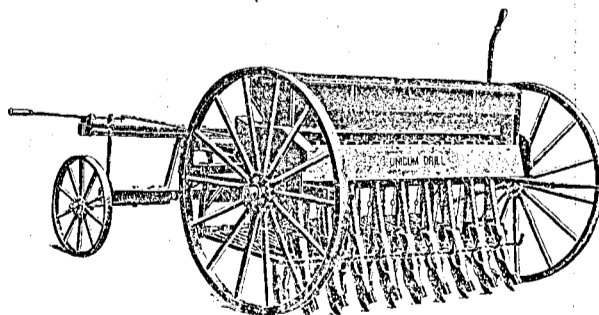
Arjegyzék és árajánlat ingyen és bérmentve.

Bächer Rudolf ekegyára.

Az eredeti »MELICHÁR«-féle

„UNICUM DRILL“

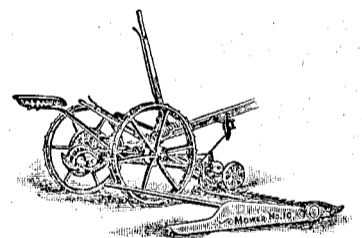
az egyedüli vetőgép, mely minden magne-
met a szerkezet cserélése nélkül akár
sikon, akár dombos vidéken feltétlenül egyen-
letesen vet.

Előnyeit semmi sem bizonyítja jobban, mint
hogy már eddig 2500 dbnál több van forgalomban.

Kozolésének egyszerűsége valósággal meglopó.
Felvilágosítást és árajánlatot készséggel küld:

Melichár Ferencz vetőgép-
gyára.

Az amerikai
eredeti „Johnston“

gyártmányu fűkaszálók, marókrakó és kéve-
kötő aratógépek és teljesen aczél gereblyék
a legmegbízhatóbb gyártmányok.

Munkateljesítésükért a legmesszebb-
menő szavatosságot elvállaljuk.

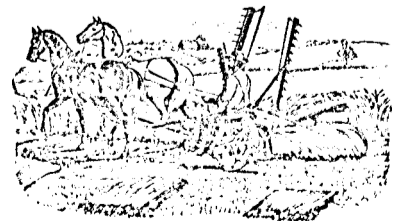
Ajánlattal és árjegyzékkel készséggel szolgál:

Bächer Rudolf

és

Melichár F.

gépgyárak.

Magyarországi főraktára: BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. szám.

SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONÁL

Fischer J.

zszak- és ponyvagyárának Budapest, Nádor-u. 31-33. szőlőkötőző-fonalának előnyei a raffiahanés fölött abban nyilvánul, hogy azzal a kötözés sokkal gyorsabb, veszendőbe nem megy semmi, mert csak annyit használ belőle a kötöző munkás, a mennyi feltétlenül szükséges, a legnagyobb előnye azonban az, hogy ha a kötözés vele jól történt a legnagyobb szelvények is ellentáll.

Szőlősgyál, 1901. november 22.

HAZAI IPAR

Mintázott ajánlattal szívesen szolgál a

FISCHER J. zszak és ponyvagyára BUDAPEST, Nádor-u. 31-33.

Komlóköttőző-zsinogek! — Kévekötelek! Kőcsön-ponyvák — Kévekötelek! vasuti kocsi és asztalok takarására mésekelt kölcöndij mellett. **Egyszer használt zszakok** liszt, korpa, tengeri, faszén töltésére **olcsó árak mellett kaphatók.**

Teljes tisztelettel Jális Géza, szőlősgyáli gazdasága.

Törvényesen védve: Minden utánzás és utánnyomás büntetendő, törvény-nemtudás, nem mentés!

Bíró: Vádolt, Ön az egész és utolsó pénzt céltalanul, érték és hatás nélküli szerekre pazarolta, dacára annak, hogy úgy mint mindenki, Ön is tudhatta, hogy Thierry-féle balzsam és centifolia-kenőcs a legmegbízhatóbb és a leghatásosabb szerek minden esetben és ezt a köszönőlevelek ezreivel lehet bizonyítani.

Vádolt: Sajnos, többször hagytam magamat félrevezetni és minden nekem felkinált érték- és hatás nélküli szerhez folyamodtam, amit azonban őszintén sajnállok.

Bíró: A tudatlanság a törvény szerint nem menthető, vagy igazoló ok. Miért nem hozta meg magának Thierry gyógyszerészti Pregrádából a köszönőlevelek ezreit tartalmazó füzetet, amit bárki is ingyen és bérmentve megkaphat?

Vádolt: Ez a körülmény, sajnálatra, előttem ismeretlen volt.

Bíró: Azon kikötéssel, hogy e mulasztást a jövőben pótolni fogja, most felmentem azon vád alól, hogy az önmaga és családja iránti gondosságot elmulasztotta. De ígérje, hogy jövőben óvakodni fog lepre menni és nem veszi majd a sokféle hatás nélküli haszontalan szereket és hamisítványokat csak a Thierry-féle balzsamot és centifolia-kenőcsöt fogja meglopó hatásúknak tartani. Az egészség törvényeit okvetlen be kell tartanunk, mert ezek elhanyagolása betegségek és a szervek elgyengülése által bűnhődnek. Az emberiség segítségére, a betegségek és fájdalmak lecsillapítására legbiztosabban Thierry szerei szolgálnak és senkinek sem kell tovább hiábavalóan szenvedni, ha ezen olcsó szerek mindig a háznál vannak és állandóan alkalmazzák.

A Thierry-balzsam páratlan szer köhögés, katarus, mell-fájás, tüdővész, toroklob, rekedtség, bronchitis, májelfajulás, gyomorgörcsök, kolika, emésztési zavarok és különösen influenza ellen és biztos gyógyulást hoz mindenkinek.

Ára 12 kls-, vagy 6 dupla-üveg, vagy pedig egy nagy különlegességi üvegnek 5 korona bérmentesen.

Thierry centifolia-kenőcs a netovábbja a szereknek sebek és gyulladásoknál, mell és mellkeményedéseknél, keléseknel, sérüléseknél, karbunkulusoknál, kelevényeknél, hólyagoknál és gyermekfelfőtőreseinél. Megpuhít és megnyit minden szálkát vagy a testbe jutott idegen dolgot. Idejekorán alkalmazva megakadályoz minden vérmérgezést és feleslegessé tesz minden operációt.

Egy téglai ára bérmentve 3 korona 60 fill.

A tájékoztató füzetet ezernyi elismerőlevéllel bárki is ingyen és bérmentve megkapja.

A szerek szétküldése csakis a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik.

Megrendelési cím:

THIERRY A. gyógyszerész Pregráda Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Kapható: Török József és dr. Egger J. L. gyógyszerészeknél Budapesten, Vértes Lajos gyógyszerésznél Lugoson és minden nagyobb gyógyszerárban és drogueriarban. 1723

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Aranyérem Páris 1900. — 43. remekelés.

Ogris Márcus

1823 fegyvergyár és (präcios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czéllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű **DRILLING-fegyverekben.** Súlyuk 2-8— kilogramm.

Forradalom!!!

Legujabb Legujabb.

A vadászvilág technikai terén való orvoslásra a **TAMBOUR-féle** kettős hatású önműködő biztosító és ellenbiztosító szabadalom a bármily rendszerű fegyvereknek rögtöni lökészenléte ad és egyszetsmind abszolte biztosítást

véletlen elsülés ellen.

A töltött fegyver felhúzott kakasokkal, beállított rögtönzövel bármily helyzetben, csak a Tambour szabadalom által van minden veszély elhárítva, minden fegyver veszélytelen lesz mint egy sétatob.

Kérjen kimerítő prospektust ingyen és bérmentve. **Levelezés magyar!** **Levelezés magyar**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em. Alakult 1900.

Biztosítéki alap: Kormány hozzájárulásával 460.000.— K
Alapítványok 1.493.240.—
Tartalékok 601.263.93
Összesen: 2.554.503.93 K

1901. évi fölösleg 90.349.— K
1902. " " 59.782.36 "
1903. " " 109.331.73 "
1904. " " 72.438.23 "
1905. " " 61.730.60 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Eladó birtok.

A szolnokdobokavármegyében Oláh-Nyires határában közel a bethlen-naszódi országúthoz és az építendő vasúthoz

egy tagban

99 hold jó birtok

jutányos árban eladó.

Ajánlatok a Magyar Jelzálog-Hitelbank kolozsvári Képviseletéhez, Jókai-utca 2. sz. intézendők. 1716

Báró Huszár Károly abafájai gazdaságába kerestetik egy **gépész.**

Évi fizetése 1200 korona. A ki már gazdaságban alkalmazva volt, előnyben van.

Bővebbet mond: 1714

az uradalmi intézőség

Abafáján, u. p. Szászrégen.

Bükkfa-Szén

Gróf Teleki László Gyula

erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u. p. Nagy-Iklód.

Rettegi sz. v. v. állomáson waggonba rakra, a legolcsóbb napi áron waggonszámra beszerezhető.

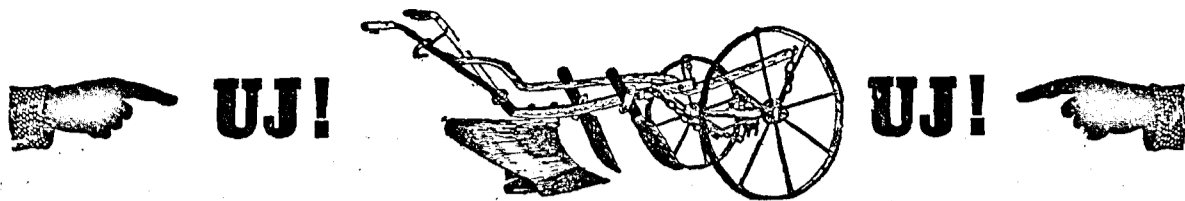
Szívógázmotorokhoz és egyéb gazdasági használatra kisebb mennyiségben is. Zsákban való szállítás rendelésénél a zszak önköltségen számíttatik fel; vagy pedig zszakot kérünk küldeni. 1423

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

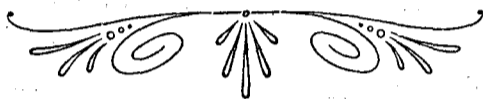
Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzó. 1475

JAVITOTT EGYETEMES EKE

(Jurenák Miklós szabadalma.)

A nagyenyedi gazdasági kiállításon Állami éremmel kitüntetve.

Ezen eke előnye: El is zárható, miután így az egyenletes mély szántás biztosítható. Munkaközben le és feljebb állítható, amiért bármilyen talajon, sík vagy hegyes vidéken, egyformán használható. Kevesebb vonóerőt igényel, bár munkaképessége 30—40 százalékkal több, 100 százalékkal jobb. Gyepes, zombékos, nádas talajt is feltűnő előnnyel fordít és porhanyit. A talajt száraz állapotban is hantok nélkül szántja. Rögzíthető kerekeivel rögs, feltöltött talajon is oly nyugodtan jár, hogy vezetni ott sem szükséges. Szántóvasai kopásnak kevésbé vannak kitéve, mert a csoroszlyák fordítás előtt már a talajt lazítják. Mert egyszerű, nem pusztulékony, bárki által könnyen kezelhető. Kerekei a tengelyen, az agy elkopása után, javítás nélkül a tengelylye forog. Rögörő hengerek használata felesleges.

Az ekék árai: Budapesten, Üllői-ut, 91. sz.:

J. 10. M. ekekészlet acélekefejjel, kettős csoroszlyával 75 kor. — J. 7. M. ekekészlet acélfejjel, kettős csoroszlyával 65 kor

J. 8. M. ekekészlet acélekefejjel, kettős csoroszlyával 70 korona.

1678

Utánvételes megrendeléskor 20 % fizetendő előre.

A tisztelt megrendelők néhány bizonyítványának szószerinti és rövidített kivonatai:

Amint kitavaszkodott, azonnal kísérlet alá vettem egy drb: 7. D. M. »Jurénák« ekét, erre nézve ma annyit konstatálhatok, hogy a »Jurénák« ekéhez fogható ekét én soha nem láttam, jobbat, vagy ehhez fogható én nem ösmerek, pedig 25 éve kísérek figyelemmel minden utat, mi e téren megjelenik.

Mondhatom, ezen eke munkája tökéletes, ennél többet ekétől várni nem lehet. Herény 1905. március hó.

Herényi Gothard Sándor.

Az ekét a legkeményebb letaposott ugar földbe állítottam be egy »Sack«-féle ekével egyszerre. Míg a »Sack«-féle eke nagy hantokat hagyott maga után, addig a »Jurénák«-féle eke után, a kemény megszántott föld úgy nézett ki, mintha meg lett volna boronálva.

Az ekén levő elzáró készülék, melylyel a szántás egyenletes mélységét és ellenőrzését biztosíthatja magának az ember, egy valóságos áldás a gazdára nézve Krasznik-Vajda, 1905. jul. 20. Tisztelettel

Sugár Miksa, gazd. intéző.

Az ekék kitűnően dolgoznak.

Iklód, u. p. Török-Szakos, 1905. nov. 12. Tisztelettel Ross Nándor.

M. Kir. Földmívelésügyi Miniszterium
hegyvidéki kirendeltsége.

Tekintetes

Jurenák Miklós urnak

4507. szám
kirend.

BUDAPEST,
Üllői-ut 91. I. e. 8.

A folyó év október havában Munkácson megtartott gép- és eszközkiallítás alkalmával kipróbált 2 darab Jurenák-féle eke működése a következő eredménnyel járt:

A szántás egy nehéz, erősen felázott agyagtalaju táblán, buza tarlóban végeztetett 2 ökörel, minden változatban 11—25 cm. mélységig és 22—28 cm. szélességben

Az eke munkája minden tekintetben kifogástalan.

A barázda fencke tiszta és vízszintes, oldala függőleges, kormány lemeze jól porhanyit és gyönyörűen fordít, úgy, hogy akár csekély, akár pedig a mély szántásnál a tarlót vagy gyomot tökéletesen aláfordítja.

Az eke járása könnyű és biztos, a mi a taliga és önvezeték pontos szerkezetének tudható be.

A csukló szerkezettel bíró gerendely lehetővé teszi az ekének munkaközben való feljebb emelését vagy leeresztését anélkül, hogy az eke járásából egyébként kimozdulna, avagy vele megállani volnánk kénytelenek.

A három óráig tartó próba szántás alatt egy pár ökör a 105 kilogramm súlyu ekét könnyen huzta.

Az eke ez alkalommal csak teljesen sík talajon lett kipróbálva, a tavaszi szántások ideje alatt azonban kísérletet teszünk vele erős lejtésű talajon is, mely alkalommal véleményünket becses óhajára ismét megadhatjuk.

Munkács, 1905. november hó 30-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszterium
hegyvidéki kirendeltsége.

Dr Marton.

Van szerencsém értesíteni, hogy a küldött ekékkel teljesen meg vagyok elégedve. Ezidő szerint a legtökéletesebb eke, melyet ismerek.
Br. Schossberger komjáthi urad. intézősége.

Gyakorlatban kitünően bevált. Számos elismerés.

Nedves falak Istálló mennyezetek

gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesítése,

„KOSMOS“ hornyolt asphaltnak alkalmazásával.

Részletes ismertetés az „Erdélyi Gazda“ 1906. évi 7. és 8. számaiban is megjelent.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája

Budapest, VIII., Salétrom-u. 10.

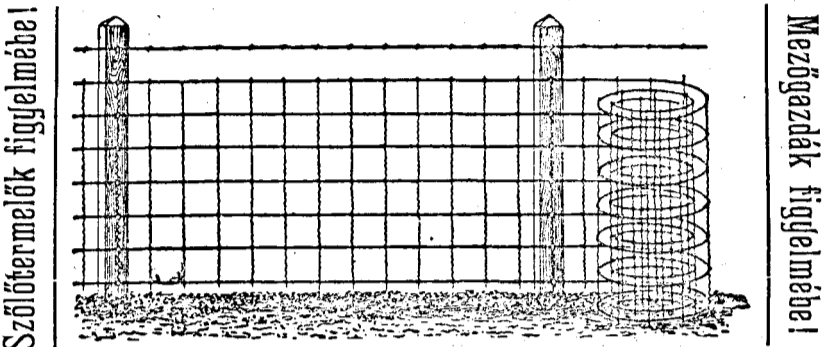
— Telefon 89—24. —

Mindenemü felvilágosítás, mintá, ismertetés és költségvetés díjmentes.

1679

Képviselők kerestetnek.

Bámulatosan olcsó kerítések!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet, fonat és kerítésgyára

BUDAPEST, VIII., Üllő-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát**, mint a legcélsebb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos eme találmány előnyei: **Olcsóság!**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1,50 méter magasságban 1,8, 2,—, 2,2, 2,5 és 2,8 milliméter dróterősségűekből.

Sodronyerősség: 1,2 1,4 1,6 1,8 2,— 2,2 2,5 2,8 mm

Ár □-méterenkint: 40 48 56 64 72 86 100 120 fillér

Körülbelül 3×5 centiméter (hosszukás) lyukbősséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség: 1,2 1,4 1,6 1,8 2,— 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 58 66 74 82 96 110 130 150 fillér

Csomagolásért, földadásért és kezelési költségeikért számítok négyzetméterenkint 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

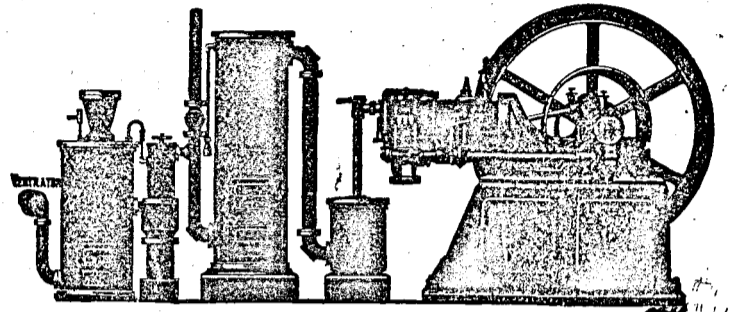
Célszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskék, tehát az átjárást megnehezíti. A fonat csavart szála — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képesség; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecusúsítása tehát ki van zárva. 1/2 m. magas fonat kapható az 1 m. magasnak közepén való elvágása révén.

Könnyű kezelés: Kézvel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szeggezhető horganyozott kettős szeggekkel, a fonat sima és feszes marad. Ez által a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskésodrony alkalmazva, a kerítés tettség szerint megmagasítható. — A tüskés sodrony ára méterenkint 6 fillér, horganyozottan, 6 cm. tüsketávolsággal.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. 1699

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat, csinos és erős kiviteli kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat sodronyfonat és kovacsolt vasból, föld- és kavicsrostákat, kosarakat magtár-ablakrostélyokat, ökörszárkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyózórostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szilvó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Eladó mérlegek!

Három tizedes magtári-, I marha- és I szekér-mérleg, teljesen használatlan állapotban, Fairbanks-félék,

igen olcsón eladók.

Bővebbet a kiadóhivatal!

1683

BONODOR-folyadék!

A legbüzösebb arnyékszekszagot húzamosabb időre rögtön eltávolítja. Bruttó 5 kilogrammos bádagszelencében bérmentve 7 korona 50 fillér. — Elegendő 1 évre. 1 kiló próbacsomag 2 korona 50 fillér szállítás nélkül.

BONODOR-POR 5 kilós csomagokban 7 korona bérmentve. — 1 kiló próbacsomag 2 korona szállítás nélkül.

A gazdaságban használjuk: különösen istállóban, ólban, az alómra szórva. A trágya úgy a vetőmagvak csnserválására. Bővebb felvilágosítással szolgál Farkas L. Márton, Kolozsvár. 1721. II.

300—400

folyó méter 1" átmérőjű vízvezetékű vascső, egyévi használat után olcsó áron eladó.

Értekezhetni Gróf Klebelsberg uradalmi intézőségénél Gerenden, (Torda-Aranyosmegye). 1715.

Legyek

istállóból, konyhából, mészárszékből, vágóhidról biztosan elűzetnek, ha **Légy-Bonodor** ral meszeljük. — Legjobb már tavaszkor! — Egy kiló elegendő 25 □ méterre. — 5 kiló, leirással, 6 korona, franco, utánvétellel **FARKAS L. MÁRTON**,

Kolozsvár, Patak-utca 2.

Április 1-től Király-utca 26.

1721. I.

Mindenemü, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindenemü kérézősködések intézendők.

FIATAL használt gőzcséplők

és **LOKOMOBILOK** elsősorú gyártmányok, minden nagyságban gyárilag javítva szavatosság és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók: **Horvát és Herczeg czégnél, Budapest, VI., Lehel-utca 8.**
 — *Allandó nagy raktár. — Csereüzletek köttetnek.* —

1710.

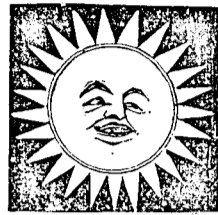
Eladó földbirtok!!

Maros-Tordamegyében 76 katasztrális hold föld egy tagban fölszerelés nélkül **eladó.**

1701

Ára 16,000 korona.

A tulajdonos címe e lap kiadóhivatalában megtudható.

Próbára ingyen.
 Helyesen gondolkozó csak **Ausztia-Hungária költőgépet**

1663 **VESZ.**

Részletfizetés.

Zahner Henrik főtanító „Silesia“ szárnyasudvarában, Brandsdorf, Osztr.-Sziléziában, költőgépeimmel az eredmény 120 tojással: I-ső költés 95%, II-ik 97%, III-ik 96%, IV-ik 97%, V-ik 95%, VI-iknél pedig 97% tyúk, kacska és csirke.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Elismerőlevél több cs. és kir. főerdésmesteri hivataltól, számos hercegi és grófi jószágkezelőstől.

G. MÜCKE, Reisenberg bei Wien.

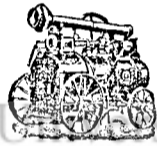
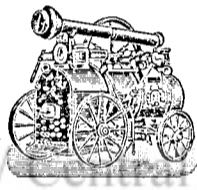
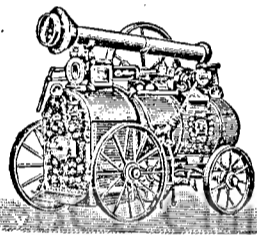
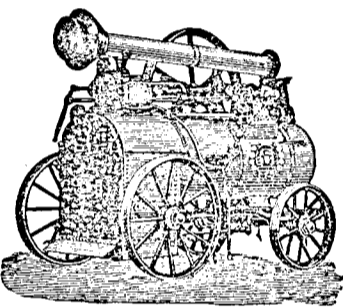
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

1694

Budapest, Külső Váci-út 80. sz. (Révész-utca sarkán.)

A m. kir. államvasutak gépgyára gépeinek eladása Mindennemű gazdasági gépek és eszközök.

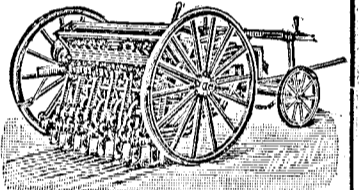
Használt és javított lokomobílok és gőzcséplőgépek.

Csereüzletek köttetnek

Érdeklődőknek felvilágosítás díjtalanul.

Saját gyártmányú **tolókeres rendszerű vetőgépek.**

Gazdák figyelmébe!

Az eredeti pinzgau-i ló- és szarvasmarha tenyész vagy haszon-állatok bevásárlásánál, alólírott, mint a legnagyobb pinzgau-i faj törzstenyésztési szövetkezet üzletvezetője, szívesen rendelkezésre áll. — Allandó dús választék előrehaladott vemhes állapotú és fiatal üszőkben, fiatal ökrökben hizlalás céljára, nehéz ígás lovakban és prima tenyészállatokban. — Legnagyobb állomány: **Bécsben 14/II. Jehringergasse 35.** — Kérdezősködéskor felvilágosítást adunk postafordultával, úgy Bécsből, mint innen. Vevőink minden gazdasági körből vannak! Számos próbavételt ajánl:

E. ENSMANN

a Piesendorf és Kaprun községeknek pinzgau-i szarvasmarha törzstenyésztési szövetkezetnek, Pinzgauban, üzletvezetője. 1720

Távíratl cím: Ensmann, Piesendorf.

Özv. gróf Pejaesevich Arthurné
 mező-őri uradalmában **eladó**

500 kilogrammon felüli mennyiségben

prima magas csiraképességű, rozsdának s megdülésnek ellenálló

tavaszi vetőmagbuza, duppau vetőzab, nagyon szép **bükkönymag**

és kertben nemesített, igen korán érő

vetőmag székely fengeri.

Értekezhetni Nagy Gyula intézőnél Mező-Ör.

U. p. Kolozs.

1711

„AGRÁRIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetememes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacéleketej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-eketej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgőnycim: „Agraria” Budapest, Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2.

1457

Tiszta acélanganyag
 saját
 hámorainkból.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.